

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2010/91

Karar Sayısı : 2011/98

Karar Günü : 9.6.2011

R.G. Tarih-Sayı : 21.10.2011-28091

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER:

1- Ankara 4. İdare Mahkemesi (Esas: 2010/91)

2- Ankara 1. İdare Mahkemesi (Esas: 2010/22)

İTİRAZLARIN KONUSU: 13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 15.5.2002 günlü, 4576 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen 13. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir*" ibaresinin Anayasa'nın 26. maddesine aykırılığı savı ile iptali istemidir.

I- OLAY

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından yapılan uyarıya rağmen reklam geliri üst kurul payını süresinde ödemeyen yayın kuruluşlarının yayın izinlerinin iptali yolunda tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan mahkemeler iptali için başvurmuşlardır.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Başvuru tarihinde yürürlükte bulunan 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4576 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen itiraz konusu ibarenin yer aldığı 13. maddesi şöyledir:

'12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen reklam gelirlerinden ayrılacak paylar, elde edildikleri ayı takip eden ayın en geç 20'sinde; (a) bendine göre ödenecek TV kanal ve radyo frekansı yıllık kira bedeli her yılın Ocak ayının en geç 20'sinde; 33 üncü maddede belirtilen idarî para cezaları da cezaların tahakkukunu müteakip ilgili yayın kuruluşları tarafından ödenir.

*Ödemede gecikilmesi halinde, ilgili yayın kuruluşu uyarılarak yedi gün içinde ödeme yapması istenir. Yukarıdaki fıkra da belirtilen tarihlerden itibaren **iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir** ve ödenmeyen kurum geliri icra yoluyla tahsil olunur. Gecikilen ödemeler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.'*

B- İlgili Görülen Yasa Kuralı

3984 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

'Üst Kurulun gelirleri şunlardır:

a) Özel radyo ve televizyon kuruluşlarından alınacak TV kanal ve radyo frekansı yıllık tahsis bedelleri.

b) Özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yıllık brüt reklam gelirlerinden %5 oranında ayrılacak paylar.

c) Gerektiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinin transfer tertibinde yer alacak ödenek.

d) Radyo ve televizyon kuruluşlarına 33 üncü madde uyarınca verilecek idari para cezaları.'

C- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında Anayasa'nın 26. maddesine dayanılmış, 2. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantılarında;

1) E:2010/22 sayılı dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine 24.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

2) E:2010/91 sayılı dosyada;

a. 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE,

7.12.2010 gününde karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 15.5.2002 günlü, 4576 sayılı Yasanın 8. maddesiyle değiştirilen 13. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, *"yayın izninin"* ibaresinin iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusuna

ilişkin 2010/22 esas sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2010/91 esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, birleştirilen davanın esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2010/91 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 9.6.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin raporlar, itiraz konusu ve ilgili görülen yasa kuralları, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararlarında, Anayasa'nın 13. maddesinde temel hak ve hürriyetlerin özlerine dokunulmaksızın yalnızca ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceğinin belirtildiği, 26. maddesinde ise herkesin düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olduğu ifade edildikten sonra bu hürriyetlerin kullanılmasının millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabileceğinin belirtildiği, itiraz konusu kuralla Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından yapılan uyarıya rağmen reklam geliri üst kurul payını süresinde ödemeyen yayın kuruluşlarının yayın izinlerinin iptal edilmesinin öngörüldüğü, Anayasa'nın 26. maddesinde düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanma sebepleri arasında mali yükümlülüklerin yerine getirilmemesi sebebinin yer almadığı, belirtilen nedenle mali bir yükümlülüğünü yerine getirmeyen özel radyo veya televizyonun yayın izni ve lisansının iptaline karar verilmesini öngören düzenlemenin Anayasa'nın 26. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3984 sayılı Kanun'un 12. maddesinde özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yıllık brüt reklâm gelirlerinden %5 oranında ayrılacak paylar, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun gelirleri arasında sayılmış ve itiraz konusu kuralla bu payların Üst Kurulca yapılan uyarıya rağmen, elde edildikleri ayı takip eden ayın 20'sinden itibaren iki ay içinde ödenmemesi halinde, ödemeyen yayıncı kuruluşun lisansının ve yayın izninin iptal edilmesi öngörülmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle iptali istenen kural Anayasa'nın 2. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Üst Kurul tarafından yapılan uyarıya rağmen Kanunda öngörülen iki aylık süre içinde reklam geliri üst kurul payının ödenmemesi nedeniyle yayıncı kuruluşun lisansının ve yayın izninin iptal edilmesi, idari yaptırım niteliği taşımaktadır.

Yasa koyucunun idari yaptırıma konu eylemleri (kabahatleri) ve bu eylemler karşılığında uygulanacak yaptırımları belirleme konusunda anayasal sınırlar içerisinde takdir yetkisi bulunmaktadır. Ancak bu eylemler ile yaptırımlar arasında adil bir dengenin bulunması, hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir.

Eylem ile yaptırım arasında bulunması gereken adil denge, 'ölçülülük ilkesi' olarak da adlandırılmakta ve bu ilkenin alt ilkelerini de, elverişlilik, zorunluluk ve orantılılık ilkeleri oluşturmaktadır. 'Elverişlilik ilkesi', öngörülen yaptırımın ulaşılmak istenen amaç için elverişli olmasını, 'zorunluluk ilkesi' öngörülen yaptırımın ulaşılmak istenen amaç bakımından zorunlu olmasını ve 'orantılılık ilkesi' ise öngörülen yaptırım ile ulaşılmak istenen amaç arasında olması gereken orantıyı ifade etmektedir.

İtiraz konusu kuralla öngörülen yayın izni ve lisansın iptali yaptırımı ile reklam geliri üst kurul payının zamanında ödenmesinin amaçlandığı kuşkusuzdur. Bu çerçevede, söz konusu yaptırımın hedeflenen amaca ulaşma bakımından elverişli olduğu söylenebilir ise de itiraz konusu kuralın yer aldığı maddede, geciken ödemeler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağını özel olarak düzenlendiği de gözetildiğinde, bu yolla tahsili mümkün olan bir alacak nedeniyle özel radyo veya televizyonun yayın izni ve lisansının iptal edilmesinin Üst Kurul alacağının tahsili bakımından zorunlu olduğundan söz edilmesi olanaklı olmadığı gibi, bu yaptırım ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir orantı da bulunmamaktadır. Bu durum ise yaptırıma konu eylem ile yaptırım ilişkisinde ölçülülük ilkesinin ihlali sonucunu doğurmakta ve hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

İptali istenilen kuralın Anayasa'nın 26. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Ahmet AKYALÇIN, Alparslan ALTAN ve Nuri NECİPOĞLU karara değişik gerekçeyle katılmışlardır.

VII- SONUÇ

13.4.1994 günlü, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 15.5.2002 günlü, 4756 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen, 13. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan " iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir " ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 9.6.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Serruh KALELİ

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Alparslan ALTAN

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

DEĞİŞİK GEREKÇE

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4576 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen 13. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan " *iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir* " ibaresi Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

İtiraz konusu kural, doğrudan radyo ve televizyon kuruluşlarının yayın yapabilmeleri ile ilgili olduğundan, itiraz konusu kuralın Anayasaya uygunluk denetiminde Anayasanın düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetini düzenleyen 26. maddesinin öncelikle esas alınması gerekir.

Anayasa'nın 26. maddesinin ilk fıkrasında düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kapsamı, ikinci fıkrasında da sınırlama sebepleri düzenlenmiştir. Buna göre, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılması, ancak *'milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla'* sınırlanabilecektir.

Anayasa'nın 13. maddesinde de, temel hak ve hürriyetlerin özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak sınırlanabileceği, bu sınırlamaların da Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Belirtilen durum karşısında itiraz konusu kuralın Anayasal denetiminde, Anayasa'nın 26. maddesinde düzenlenen düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin Anayasa'nın 13. maddesine uygun olarak sınırlandırılmış olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

Bu açıdan bakıldığında reklam gelirlerinden alınacak üst kurul payının Üst Kurul tarafından yapılacak uyarıya rağmen iki aylık süre içinde ödenmemesi Anayasanın 26. maddesinde belirtilen sınırlama nedenlerinden herhangi birisine dahil bulunmamaktadır. Buna göre, itiraz konusu kuralla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin Anayasanın 26. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülme bir nedenle, Üst kurul reklam payının yatırılmaması halinde ilgili radyo ve televizyonun lisansının ve yayın izninin iptalinin öngörülmesi suretiyle sınırlandırılması Anayasa'nın 26. ve 13. maddelerine aykırılık oluşturur. Bu nedenle kuralın, genel nitelikteki Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesine aykırılık yerine, Anayasa'nın 26. ve 13. maddelerine aykırılıktan dolayı iptali gerekir.

Başkan

Üye

Haşim KILIÇ

Alparslan ALTAN

DEĞİŞİK GEREKÇE

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4576 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle değiştirilen 13. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan " *iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir* " ibaresi Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırı bulunarak iptal edilmiş ise de:

Anayasa'nın 13. maddesine göre temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak sınırlanabilir. Bu sınırlamalar Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

Anayasa'nın 26. maddesinde düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti düzenlenmiş olup, maddenin ikinci fıkrasında bu hürriyetin kullanılmasının sınırlanabileceği haller sayılmıştır. Buna göre, *'Bu hürriyetlerin kullanılması, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla'* sınırlanabilir.

Televizyonlardan alınacak reklam geliri üst kurul payının Üst Kurul tarafından yapılacak uyarıya rağmen iki aylık süre içinde ödenmemesi nedeniyle yayın kuruluşunun yayın izninin ve lisansının iptal edilmesi, üstün tutulması gereken düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanabileceği halleri belirten Anayasa hükmü ile bağdaşmayan, bu hürriyetin özüne dokunan aşırı bir müdahaledir.

Bu nedenle kuralın, Anayasa'nın 26. maddesine aykırılıktan dolayı iptali gerekir.

Başkanvekili

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

DEĞİŞİK GEREKÇE

3984 sayılı Yasa'nın 12. maddesinde özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yıllık brüt reklam gelirlerinden %5 oranında ayrılacak pay 'Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun gelirleri arasında gösterilmiştir.

Anılan Yasa'nın 'Gelirler ve Cezaların Tahsili' başlıklı 13. maddesinde reklam gelirlerinden ayrılacak payların, elde edildikleri ayı takip eden ayın en geç 20'sinde ödeneceği,

gecikilmesi halinde, ilgili yayın kuruluşunun uyarılarak yedi gün içinde ödeme yapılmasının istenileceği, maddenin iptali istenilen tümcede de iki ay içinde ödemenin yapılmaması halinde üst kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verileceği belirtilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 12.12.2007 günlü, 2003/40 esas sayılı kararında da belirtildiği gibi;

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamanın Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve Laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Sınırlama, belirli bir temel hak ve özgürlüğün Anayasa'da öngörülen ya da belirlenen alanı içinde kişiye sağlanan olanakların yasa koyucu tarafından daraltılmasıdır. Başka bir anlatımla, sınırlamada belirli bir temel hak ve özgürlüğün kullanım olanakları sınırlamadan sonra da devam eder. Buna karşılık, temel hak ve özgürlüklerin durdurulması, bunlardan belirli bir süre içinde yararlanma veya kullanılmalarının olanaksızlığını anlatır.

Anayasa'nın 'Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyeti' başlıklı 26. maddesinin birinci fıkrasında 'Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.' denilerek düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kapsamı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 26. maddesinde düzenlenen 'Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyeti'nin sınırları ise maddenin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre, bu özgürlüklerin kullanılması, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel veya aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

İtiraz konusu kural uyarınca iki ay içinde ödeme yapılmaması halinde, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansının iptaline karar verilmesi, Anayasa'nın 26. maddesinin güvence altına aldığı düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetine yapılmış açık bir müdahale niteliğindedir. Böyle bir sınırlamanın her şeyden önce Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen nedenlerden birine dayandırılmış olması gerekir. Oysa, itiraz konusu kural Anayasa'nın 26. maddesinde belirtilen sınırlama nedenlerinden herhangi birine dayanmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural hukuk devleti ilkesine aykırılığı yanında Anayasa'nın 26. maddesine de aykırıdır. Bu nedenle çoğunluğun iptali istenilen kuralın Anayasa'nın 26. maddesiyle ilgisinin bulunmadığı gerekçesine katılmıyorum. 09.06.2011

Üye

Ahmet AKYALÇIN

DEĞİŞİK GEREKÇE

İtiraz konusu kural, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun gelirleri arasında sayılan, özel radyo ve televizyon kuruluşlarının reklam gelirlerinden ayrılacak payların süresinde ve Üst Kurulca yapılan uyarıya rağmen ödenmemesi halinde, ödemeyen yayıncı kuruluşun lisansının veya yayın izninin iptal edilmesini öngörmektedir.

Anayasa'nın Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyeti başlıklı 26. maddesinde 'Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema ve benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

Bu hürriyetlerin kullanılması, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.' hükmüne yer verilmiştir. 13. maddesinde de; temel hak ve hürriyetlerin, yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak sınırlanabileceği belirtilmiştir.

İtiraz konusu kural, radyo ve televizyon kuruluşlarının yayın yapabilmeleriyle doğrudan ilgili olduğundan, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetine ilişkin Anayasa'nın 26. maddesi hükmünün itiraz konusu kuralın Anayasa'ya uygunluk denetiminde esas alınması gerekmektedir.

Bu nedenle itiraz konusu fıkra uyarınca yayın izninin iptal edilmesi Anayasa'nın 26. maddesinin güvence altına aldığı düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetine yapılmış bir müdahale niteliğinde görülmesi gerekir. Madde de belirtilen sınırlama nedenlerinden herhangi birine de dayanmamaktadır. Bu kural uyarınca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilmesi Anayasa'nın 26. maddesini güvence altına aldığı düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetine yapılmış bir müdahale niteliğinde olup, kural Anayasa'ya bu yönden aykırı bulunmaktadır.

Üye

Nuri NECİPOĞLU